

România:

situația sistemului bancar.

Perspectiva adoptării monedei unice

Prof. Univ. Dr. Nicolae Dănilă

Timișoara, 26 noiembrie 2009

Structura sistemului bancar

		Număr de bănci	
		30.09.2008	30.09.2009
1.	Bănci cu capital integral sau majoritar de stat	2	2
2.	Bănci cu capital majoritar privat (inclusiv Creditcoop și sucursalele băncilor străine)	40	40
Total (1+2)		42	42
a)	Bănci cu capital majoritar autohton	6	6
b)	Bănci cu capital majoritar străin, din care:	36	36
	– sucursale ale băncilor străine	9	10*

* Începând cu luna ianuarie 2009, Citibank România a devenit sucursala Citibank Europe

** În cursul lunii august a.c. au fost autorizate încă 2 bănci (Banca Comercială FERROVIARA și GE GARANTI BANK) care nu au început încă activitatea

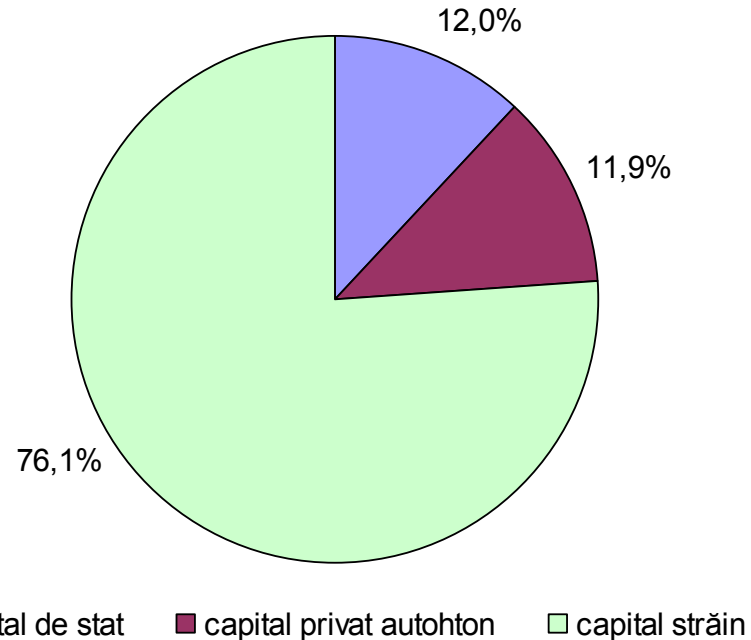
Sursa: Banca Națională a României

Caracteristicile sectorului bancar și structura acționariatului*

Caracteristicile sectorului bancar

- ✓ **42 instituții de credit** (din care 10 sucursale ale unor bănci străine și o rețea cooperatistă de credit)
- ✓ **Total active bancare: 76,8 mld. EUR**, (circa **65% din PIB**, față de 59% din PIB în sept. 2008)
- ✓ **54% din activele bancare** sunt concentrate în primele **5 bănci** din sistem (față de 55% în sept. 2008)
- ✓ **Indicatorul de solvabilitate = 13,7%** (față de 11,9% în sept. 2008)
- ✓ **Acționariat** reprezentat în majoritate de **entități străine**
- ✓ **Cota de piață (după active):**
 - 86,8%** – instituții de credit cu **capital majoritar străin**
 - 7,1%** – instituții de credit cu **capital majoritar privat românesc**
 - 6,1%** – instituții de credit cu **capital majoritar de stat**

Structura acționariatului în cadrul instituțiilor de credit din România

Sursa: Banca Națională a României

* septembrie 2009

Gradul de concentrare a sectorului bancar (primele 5 bănci)

Septembrie 2009	Miliarde RON	Miliarde EUR	Pondere în total sistem (%)
Active	175,2	41,7	54,3
Credite	126,2	30,1	56,5
Capitaluri proprii	13,2	3,1	46,6
Depozite	118,5	28,2	52,6

Sursa: Banca Națională a României

Participațiile capitalului străin clasificate în funcție de țara de origine

septembrie 2009

	Participațiile capitalului străin	
	% în total capital străin	% în total capital
Grecia	35,3	26,8
Austria	22,5	17,1
Olanda	11,9	9,0
Ungaria	5,5	4,2
Franța	5,2	4,0
Italia	3,6	2,7
Portugalia	3,5	2,7
Cipru	2,7	2,1
Germania	1,5	1,1
Alte țări membre UE	1,9	1,8
Total UE	93,6	71,5
Israel	2,3	1,7
SUA	0,8	0,6
Alte țări	0,7	0,3
BERD	2,6	2,0
Total	100	76,1

Sursa: Banca Națională a României

Principalii indicatori bilanțieri (sept. 2009/sept. 2008)

Bilanțul agregat*: +3,4% (+30,0% sept. 2008/sept. 2007)

✓ **Dinamica structurii pasivelor bilanțiere*: +3,4%**
(+30,0% sept. 2008/sept. 2007)

✓ **Capitaluri proprii: -0,4%** (+19,0% sept. 2008/sept. 2007)

– Capitalul social/de dotare**: +7,2% (+9,3% sept. 2008/sept. 2007)

– din care capitalul social (persoane juridice române): +10,3% (+9,6% sept. 2008/sept. 2007)

* în termeni reali

** sucursalele instituțiilor de credit din țările membre ale UE nu mai au obligația deținerii unui nivel minim al capitalului de dotare

Principalii indicatori bilanțieri (sept. 2009/sept. 2008)

✓ **Total datorii***: **+3,8%** (+31,3% sept. 2008/sept. 2007) ,

din care:

- Datorii (împrumuturi) subordonate: +32,0%
(+34,8% sept. 2008/sept. 2007)
- Datorii privind clientela (depozite atrase de la clienți nebancari):
+6,1% (+22,4% sept. 2008/sept. 2007)
- Datorii privind instituțiile de credit
(împrumuturi și depozite atrase de la alte bănci): -1,7%
(+44,6% sept. 2008/sept. 2007)

** din 2008 sunt aplicabile raportările FINREP, care au determinat schimbări de structură și denumire în bilanțurile instituțiilor de credit față de raportările din 2007*

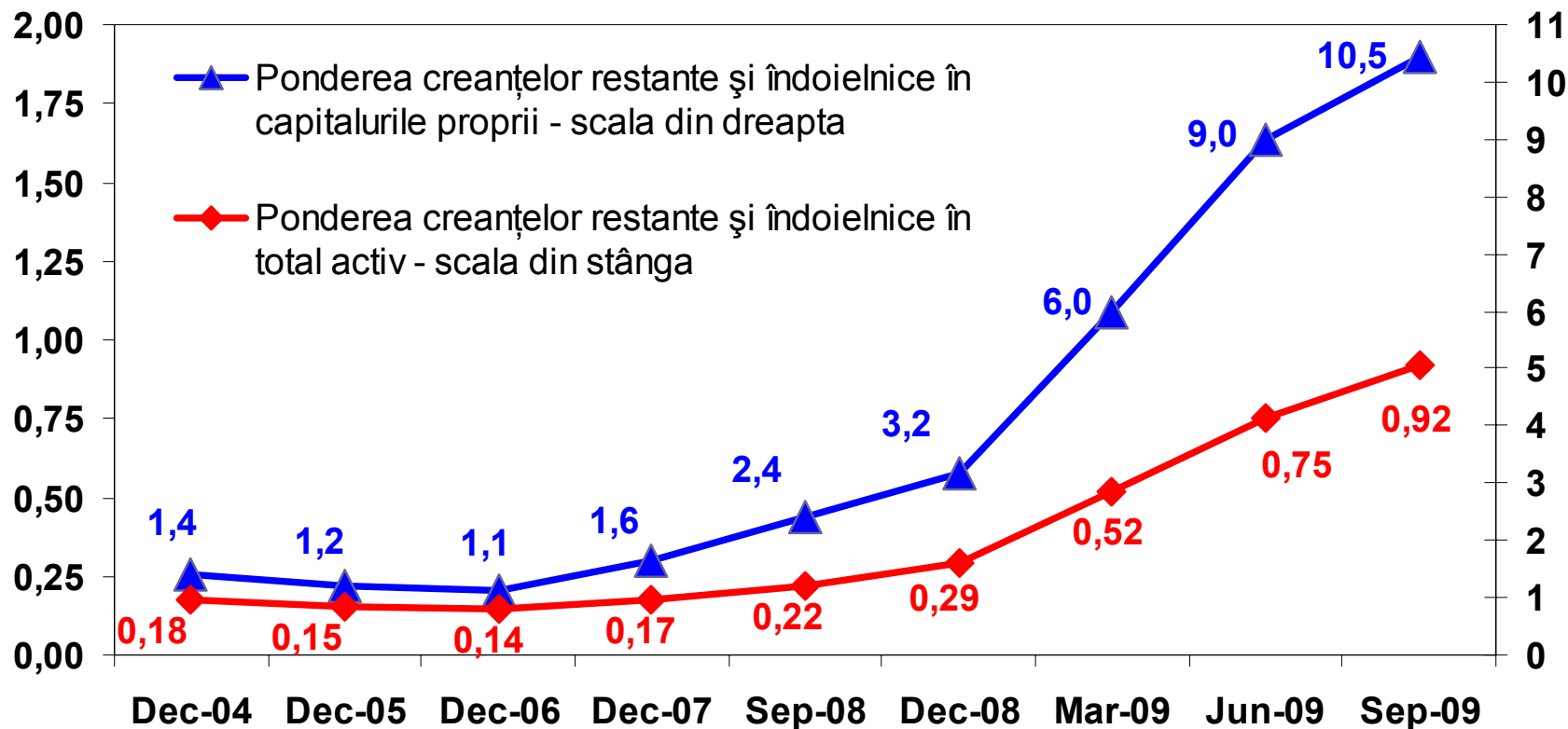
Principalii indicatori bilanțieri (sept. 2009/sept. 2008)

- ✓ **Dinamica structurii activelor bilanțiere*: +3,4%**
(+30,0% sept. 2008/sept. 2007)
 - ✓ **Credite acordate clientelei nebankare**, din care:
 - Credite acordate gospodăriilor populației: -1,3%
(+48,0% sept. 2008/sept. 2007)
 - credite de consum: -2,8% (+41,7% sept. 2008/sept. 2007)
 - credite pentru locuințe: +13,0% (+53,1% sept. 2008/sept. 2007)
 - Credite acordate societăților nefinanciare și altele**: -3,4%
(+33,3% sept. 2008/sept. 2007)
 - ✓ **Operațiuni cu titluri: +301,1%** (-2,0% sept. 2008/sept. 2007)
 - ✓ **Plasamente și credite interbancare: -30,6%**
(+17,8% sept. 2008/sept. 2007)

* în termeni reali

** societăți de asigurări, alți intermediari financiari și auxiliari financiari

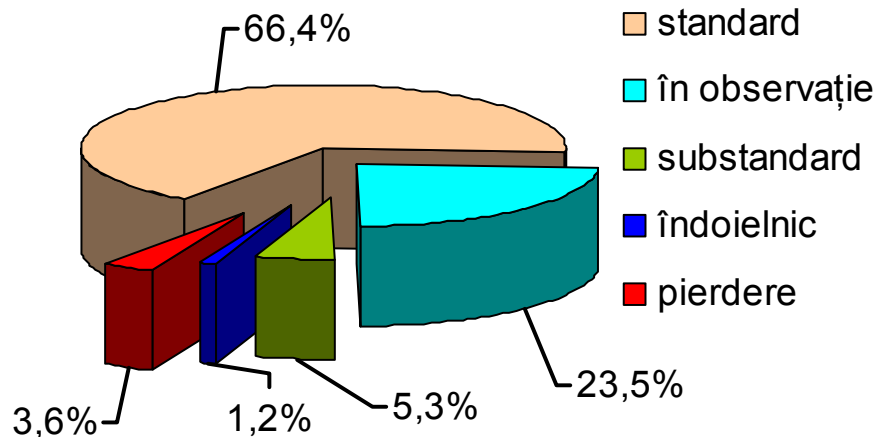
Creanțe restante și îndoielnice în capitalurile proprii și în totalul activelor bancare

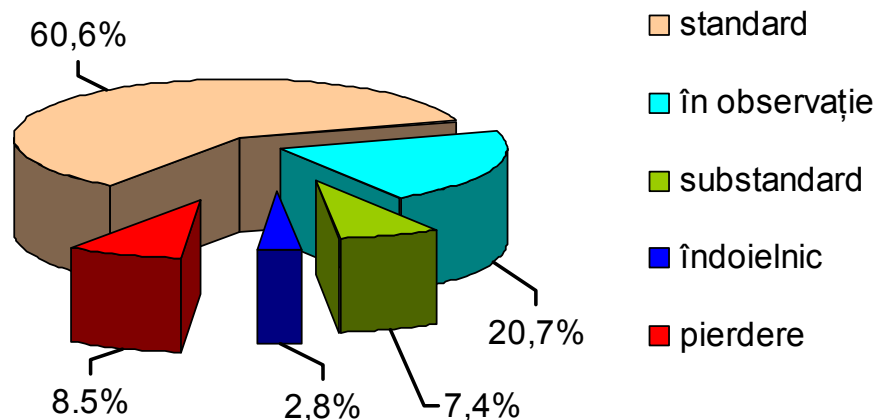
Sursa: Banca Națională a României

Clasificarea creditelor acordate clientelei bancare și nebankare, precum și a plasamentelor interbancare și a dobânzilor aferente, inclusiv elemente în afara bilanțului (expunere brută)

Septembrie 2008

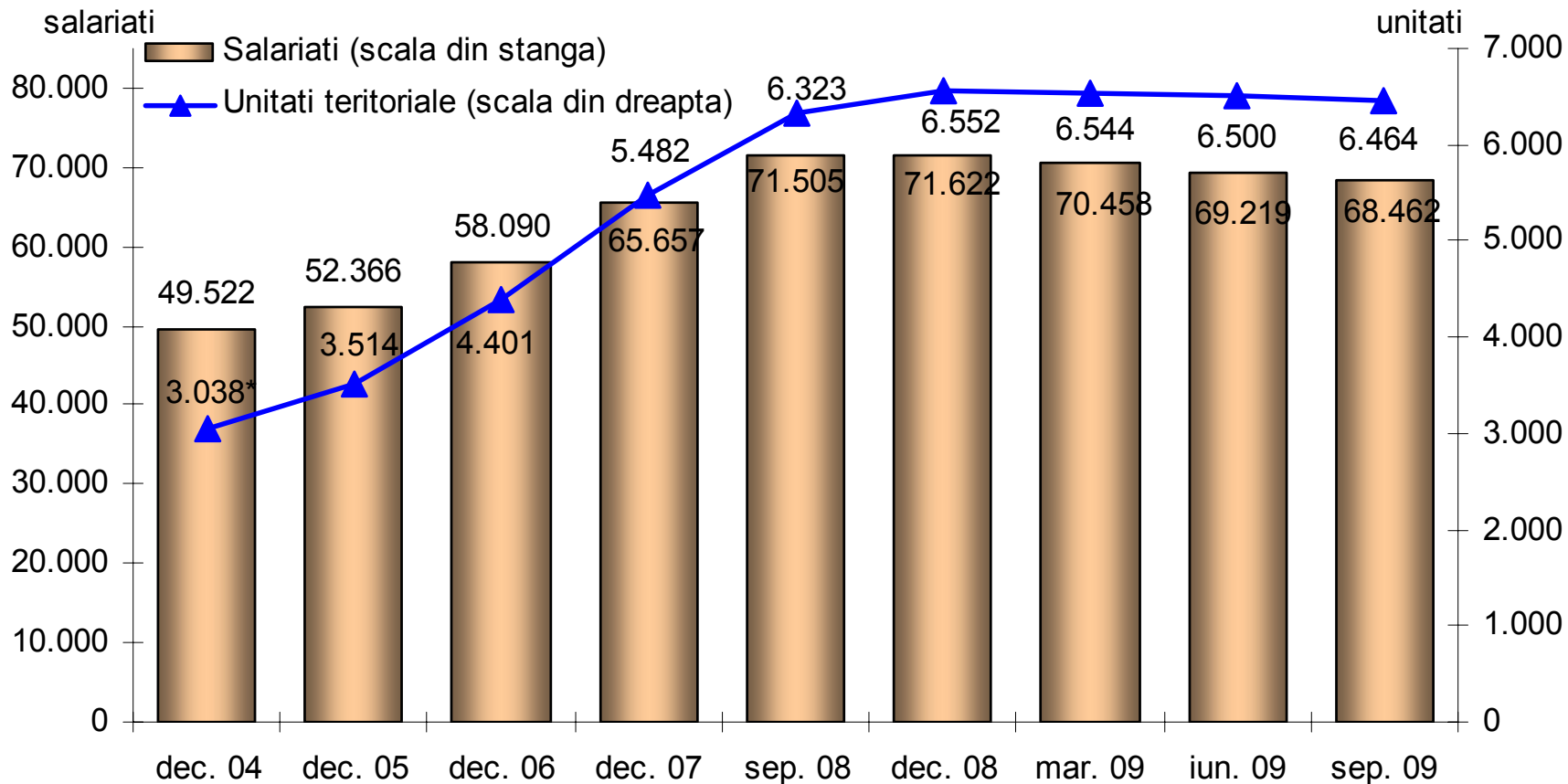

Septembrie 2009

Sursa: Banca Națională a României

Evoluția numărului salariaților și al unităților teritoriale ale instituțiilor de credit

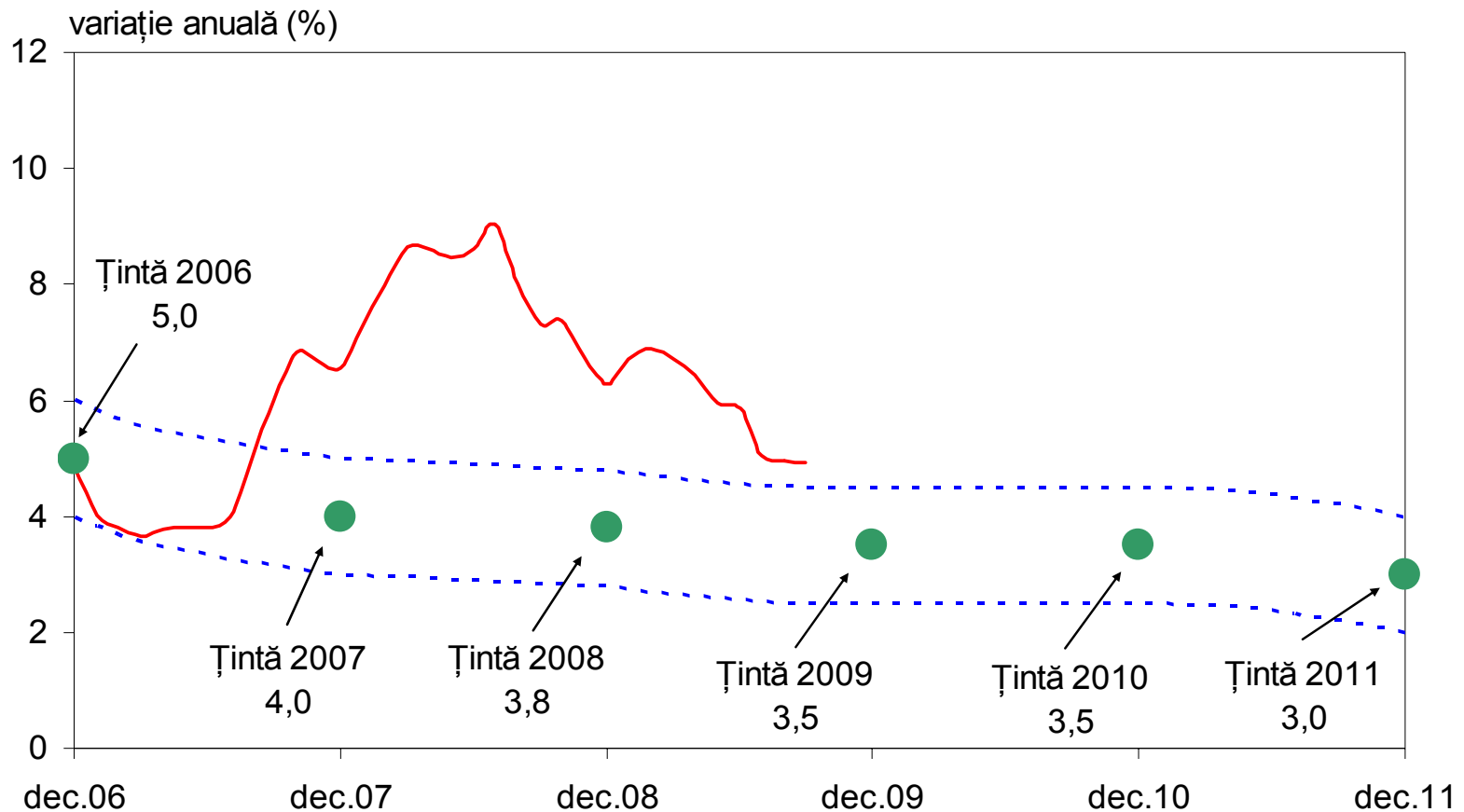
* Datorita schimbarilor survenite in rețelele teritoriale ale Creditcoop si CEC Bank

Sursa: Banca Națională a României

Anul 2009

- ✓ Corecția severă a deficitului de cont curent, prin ajustarea sectorului privat
- ✓ Recesiunea economică s-a transmis gradual prin prețurile de producție și salarii și asupra inflației
- ✓ Menținerea unui sistem bancar sănătos, și datorită semnării acordului de finanțare cu instituțiile financiare internaționale

Reducere semnificativă a ecartului față de intervalul-țintă

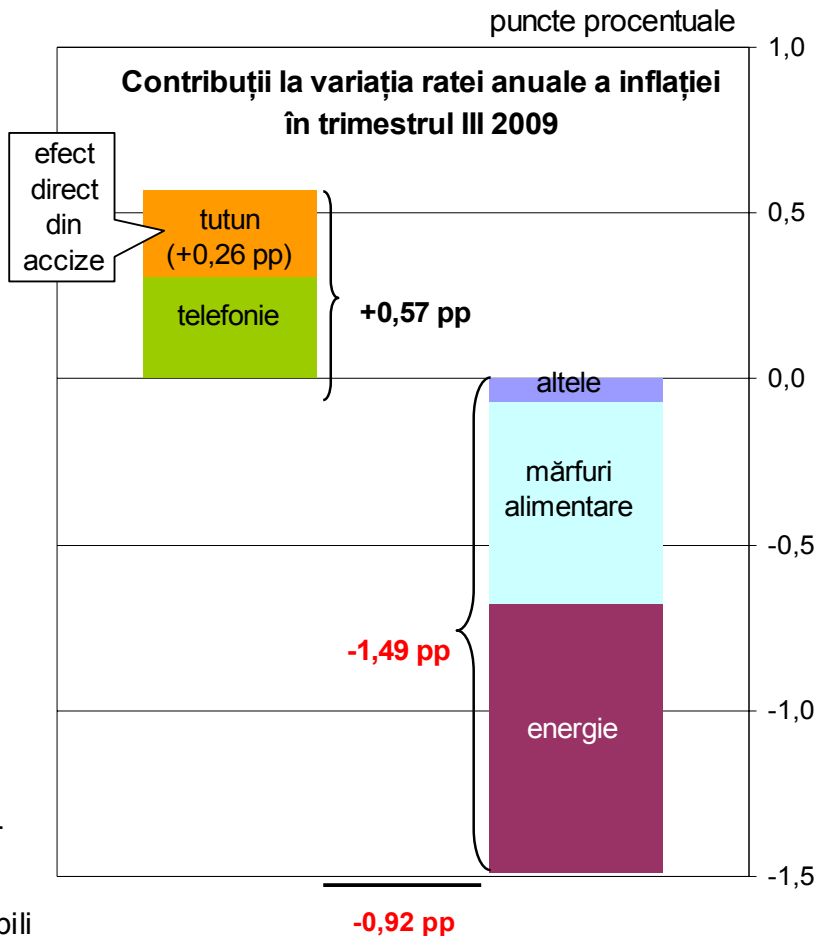
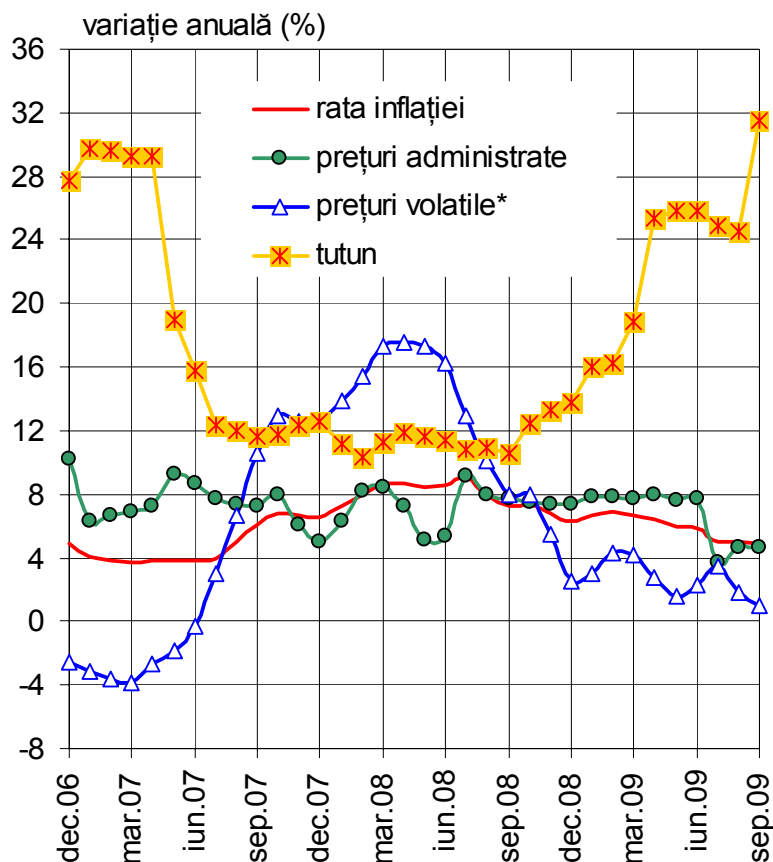
Notă: Lățimea intervalului de variație este de ± 1 punct procentual

Sursa: Institutul Național de Statistică, Banca Națională a României

Determinanți ai inflației în trimestrul III 2009

- ↑ Aplicarea celei de-a doua etape de majorare a accizelor la produsele din tutun
- ↑ Efecte de bază nefavorabile (servicii de telefonie, combustibili)
- ↓ Nivelul în general satisfăcător al producției agricole
- ↓ Reducerea impactului prețurilor administrate
- ↓ Atenuarea presiunilor inflaționiste ale costurilor salariale în industrie
- ↓ Restrângerea cererii interne
- ↓ Temperarea dinamicii prețurilor externe
- ↔ Volatilitate moderată a cursului de schimb al leului
- ↔ Rigidități ale prețurilor determinate de incertitudinea privind fluxurile financiare viitoare la nivelul companiilor
- ↔ Suport mai puțin evident din partea anticipațiilor inflaționiste

Accizele pentru produsele din tutun – factor major de presiune inflaționistă

*) produse cu prețuri volatile: legume, fructe, ouă, combustibili

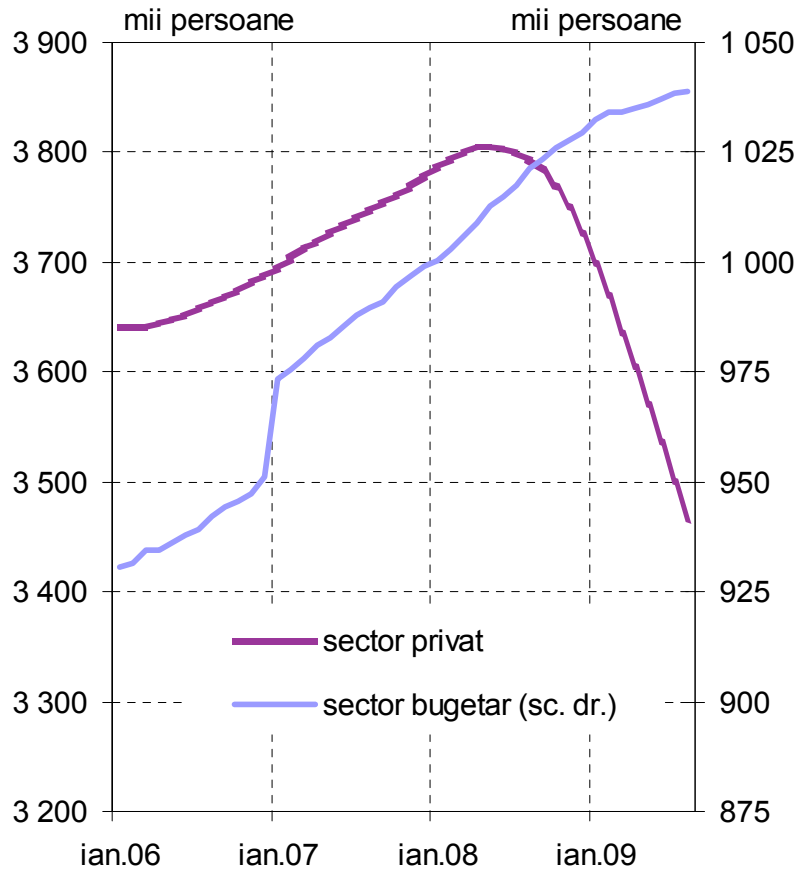
Sursa: Institutul Național de Statistică; calcule Banca Națională a României

Inflația și convergența reală

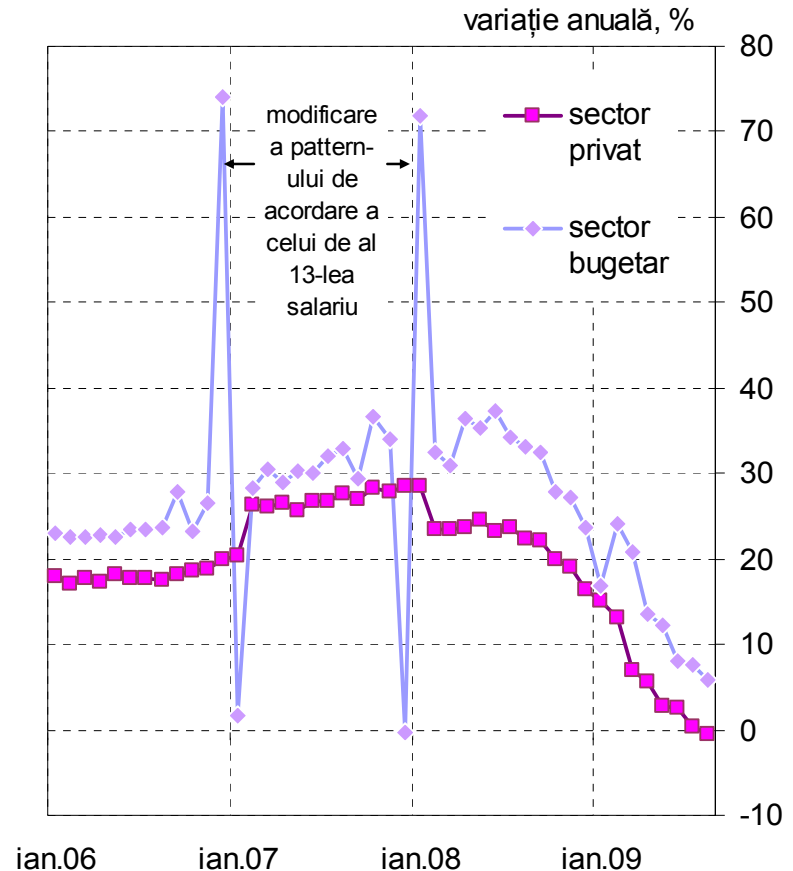
- ✓ Creșterea nivelului de trai
- ✓ Schimbarea structurii PIB
- ✓ Creșterea capacității de a finanța economia

Asimetrie în ajustarea condițiilor pe piața muncii

Număr de salariați

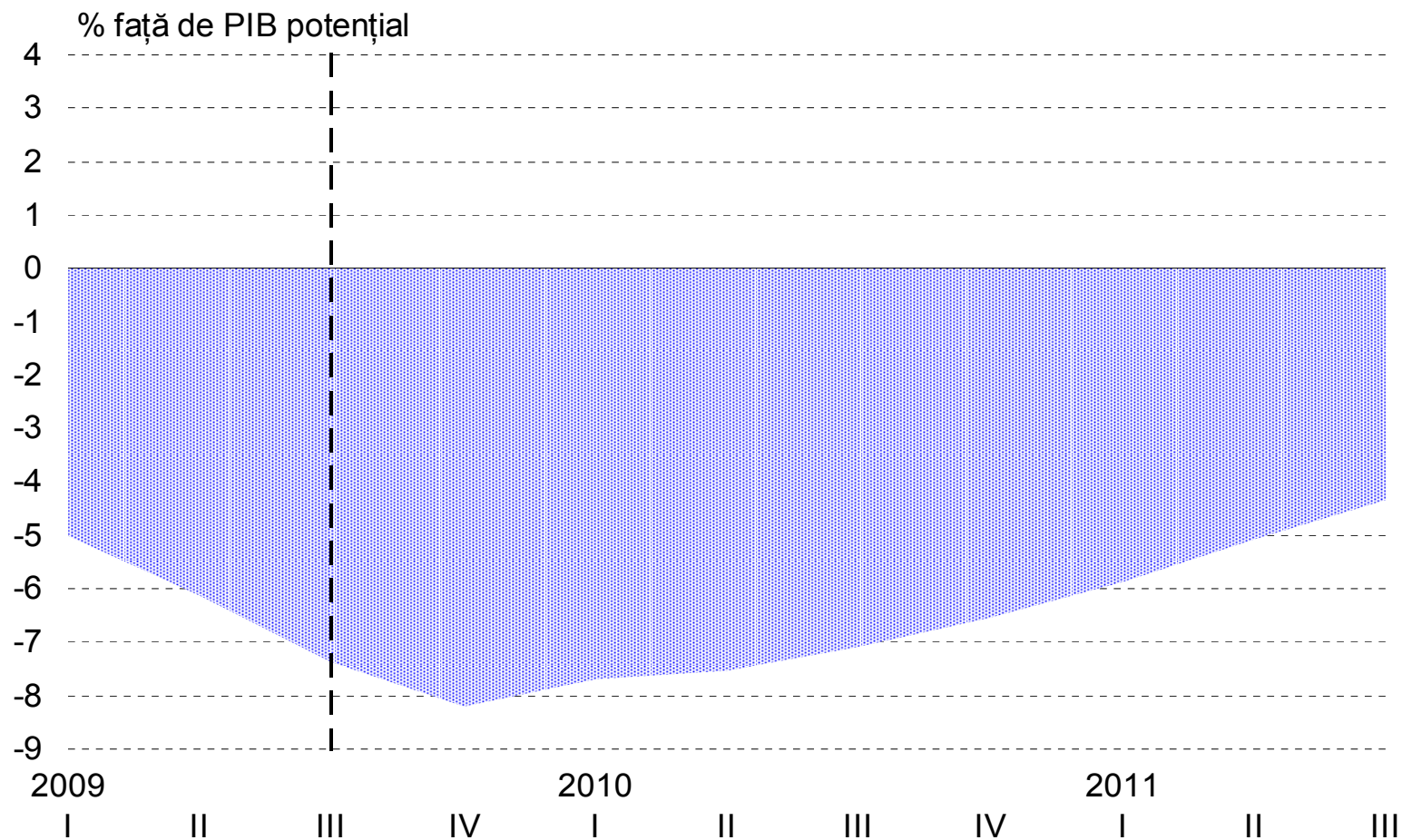
Fond de salarii

Notă: date ajustate sezonier

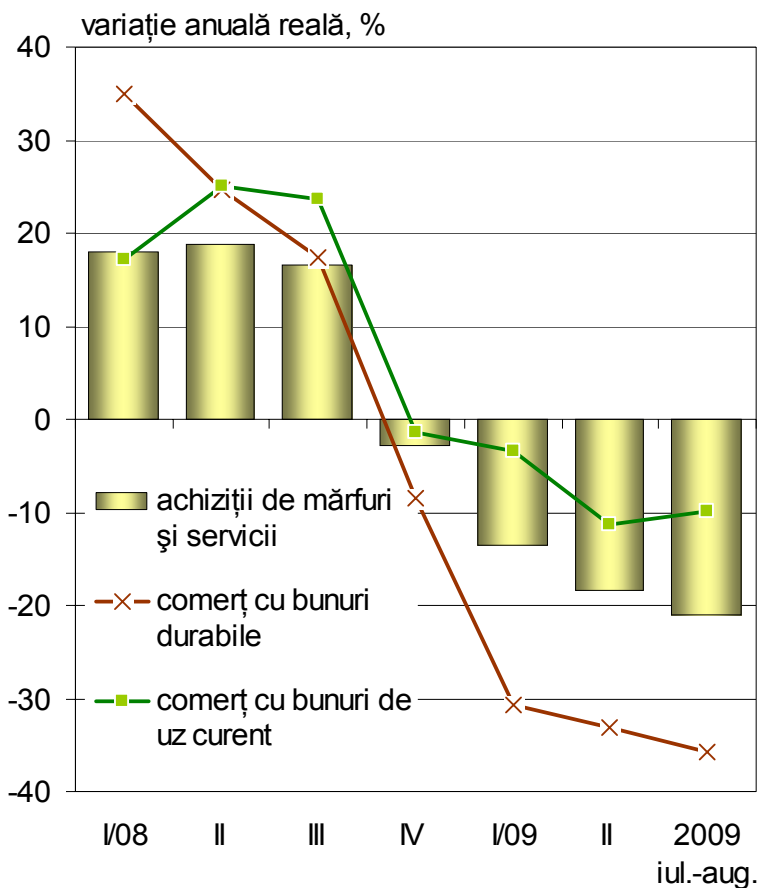
Sursa: INS, calcule BNR

Deviația PIB

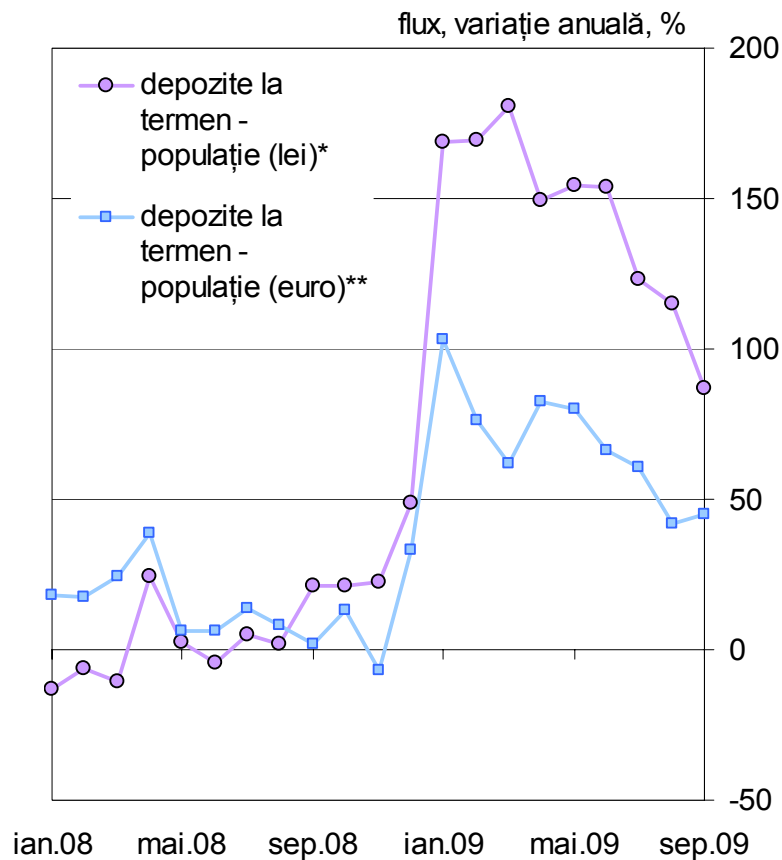

Sursa: INS, calcule BNR

Cererea de consum și economisirea populației

Sursa: INS, calcule BNR

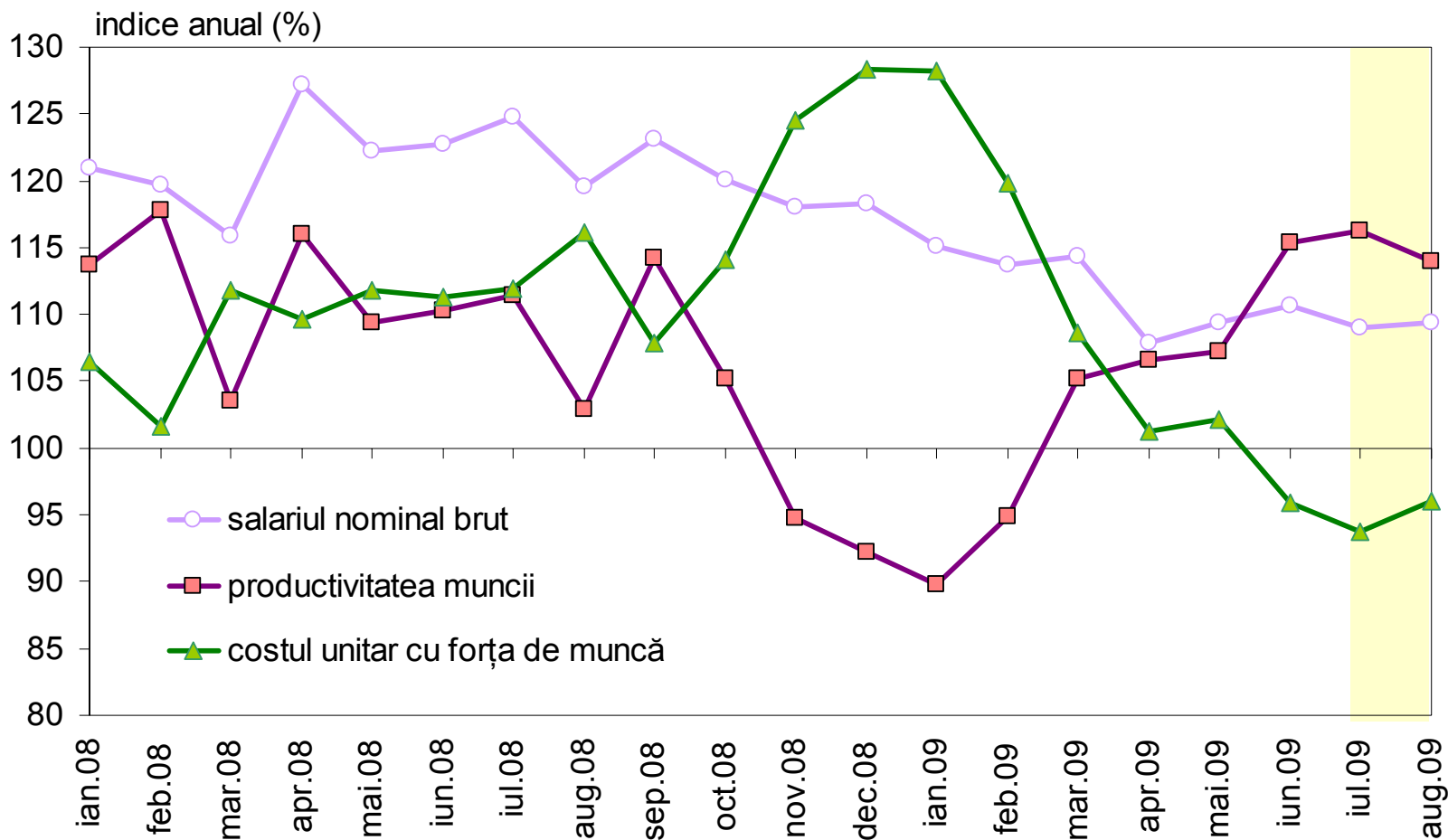

* variație reală (pe baza IPC)

** variație reală (pe baza IAPC)

Sursa: INS, Eurostat, BNR

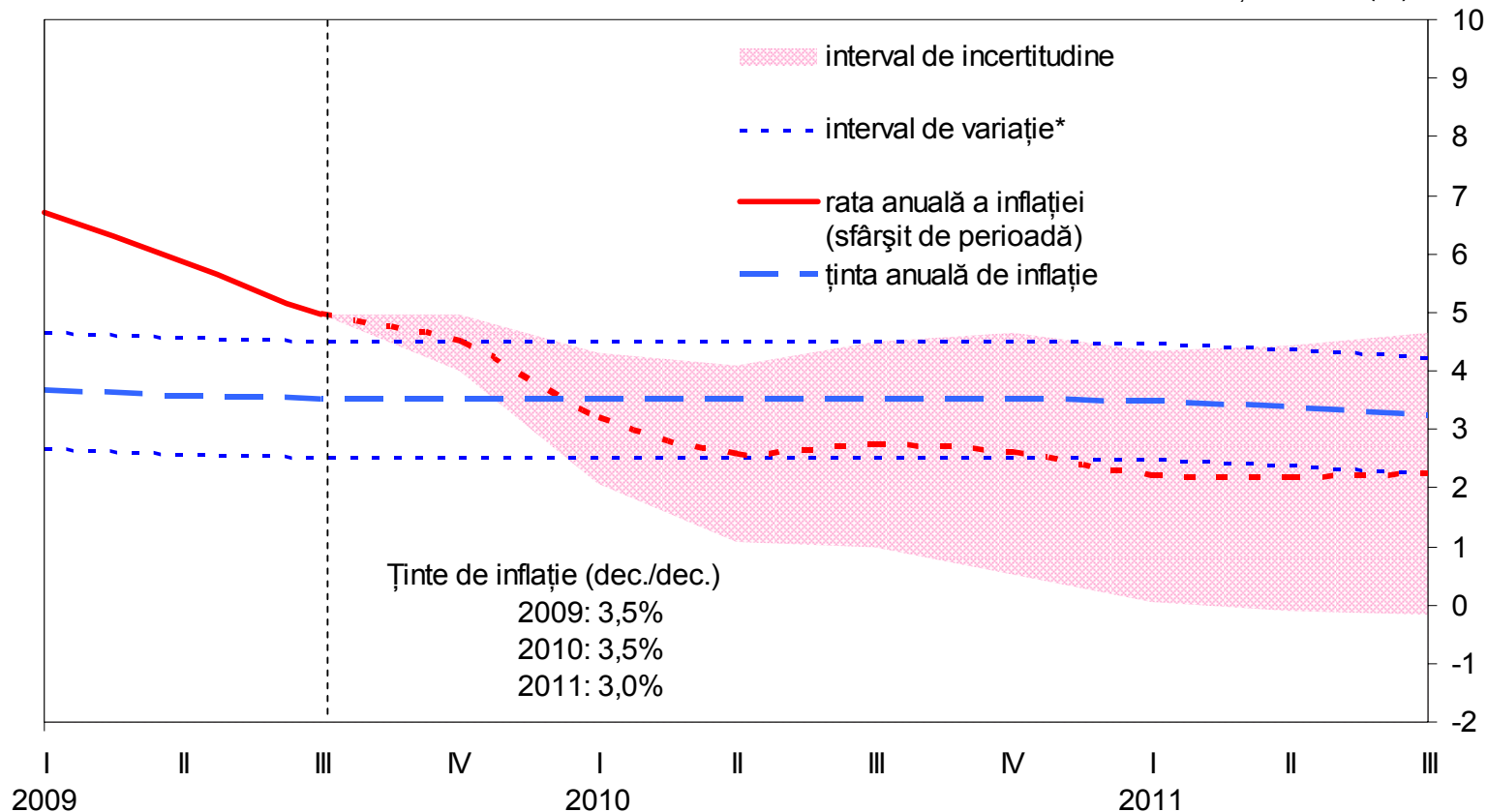
Ajustarea costului cu forța de muncă în industria prelucrătoare

Sursa: Institutul Național de Statistică

Previzuni privind evoluția inflației

variație anuală (%)

*) lățimea intervalului de variație este de ± 1 punct procentual

Sursa: Institutul Național de Statistică, calcule Banca Națională a României

Criteriile de la Maastricht (Indicatori de convergență nominală 2008)

Indicatorii de convergență nominală	Criterii Maastricht	România	Polonia	Republica Cehă	Ungaria
Rata inflației (IAPC) (procente, medie anuală)	<1,5 pp peste media celor mai performanți 3 membri UE (4,1%*)	7,85	4,2	6,3	6,1
Ratele dobânziilor pe termen lung (procente pe an)	<2 pp peste media celor mai performanți 3 membri UE din perspectiva stabilității prețurilor (6,24%*)	7,7	6,1	4,6	8,2
Cursul de schimb față de euro (apreciere(+)/depreciere (-) procentuală maximă față de media pe doi ani**)	+/-15 procente	+9,7 / -14,6	+18,9 / -8,5	+20,9 / -3,5	+11,3 / -10,6
Deficitul bugetului consolidat*** (procente în PIB)	sub 3 la sută	5,4	2,5	1,2	3,3
Datoria publică*** (procente în PIB)	sub 60 la sută	13,6	45,5	27,9	71,9

*) nivel de referință

**) Calculat ca deviația maximă, exprimată în procente, a cursului de schimb față de euro în intervalul 2007-2008 comparativ cu media înregistrată în decembrie 2006, pe baza datelor zilnice. O deviație în sens ascendent/descendent indică aprecierea/deprecierea monedei comparativ cu nivelul cursului de schimb consemnat în decembrie 2006

***) conform metodologiei ESA05, Procedura Deficitului Excesiv (notificarea fiscală) - aprilie 2009

Sursa: Eurostat, Comisia Europeană, Institutul Național de Statistică, Ministerul Finanțelor Publice, Banca Națională a României

Calendarul adoptării euro: Considerații inițiale

- ✓ Adoptarea euro este ultima etapă a unui proces complex și nu condiția inițială a convergenței
- ✓ Adoptarea unilaterală nu este nici fezabilă și nici nu este o soluție viabilă
- ✓ Calendarul de adoptare propus de BNR este rezultatul eliminării variantelor extreme – respectiv adoptarea prea devreme a monedei unice sau prelungirea perioadei

Adoptarea anticipată?

Pro

- ✓ Accelerarea reducerii costurilor de tranzacționare și a riscului cursului de schimb
- ✓ Îmbunătățirea consistenței mix-ului de politic macroeconomică (în special în ceea ce privește evitarea relaxării politicii de venituri și fiscale)

Contra

- ✓ Crește riscul șocurilor asimetrice din cauza nesincronizării ciclurilor economice
- ✓ Pierderea flexibilității politicii monetare/ a ratei de schimb duce la riscul ajustării prin producție sau numărul locurilor de muncă
- ✓ Disparitățile mari în convergența reală îngreunează procesul de catching-up (ex. magnitudinea efectului Balassa-Samuelson influențează nivelul inflației)
- ✓ Stabilirea ex-ante a nivelului parității de schimb față de euro este dificilă câtă vreme cursul de schimb poate suferi încă modificări ample

Adoptarea cu întârziere?

Pro

- ✓ Avans considerabil în realizarea convergenței nominale și reale
- ✓ Cresc șansele pentru realizarea reformelor structurale
- ✓ Îmbunătățirea sincronizării ciclului de afaceri
- ✓ Păstrarea flexibilității care derivă din autonomia politicii monetare

Contra

- ✓ Întârzierea integrării comerțului datorită persistenței costurilor de tranzacționare
- ✓ Întârzierea reformelor structurale
- ✓ Scăderea interesului investitorilor
- ✓ Volatilitatea cursului de schimb

Calendarul de adoptare a euro în România

- ✓ Intrarea în Mecanismul Ratei de Schimb este prevăzută pentru 2012 pentru a:
 - Menține flexibilitatea politicii monetare și a ratei de schimb pentru a favoriza realizarea reformelor structurale necesare
 - Menține motivele care pot încuraja o consolidare macroeconomică sustenabilă (având în vedere nevoia consolidării fiscale semnificative în perioada 2010 – 2012)
 - Acorda o perioadă de timp suficientă pentru stabilirea ratei de schimb de echilibru în absența vârfurilor de intrări de capital inerente perioadei de după intrarea în UE și a ieșirilor de capital de datorate crizei financiare și recesiunii globale
- ✓ Adoptarea euro la orizontul anului 2015 (decizia fiind prevăzută pentru 2014)